

Suomen ilmastopaneeli

Ari Ekroos, Markku Ollikainen ja tiedesihteeri Marianne Leino

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposallid=bdb5d206-830a-48b5-8e12-07715971dc44&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744> tai kirjaamo@ym.fi

Suomen ilmastopaneelin näkemykset

Lausunto on toimitettu lausuntopalvelu.fi:n kautta. Ilmastopaneeli on vastannut palvelussa vain alla lueteltuihin asiakointiin.

1 luku Yleiset säännökset

- Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kytkeytyneisyys on pystytty osoittamaan selvästi. Näitä vaikutussuhteita on tunnistettu hallituksen esitysluonnoksessa hyvin. (s. 38-39). Ilmastonmuutos vahvistaa luontokatoa monien eri vaikutusmekanismien kautta. Samaan aikaan luonnonsuojelulla voidaan edesauttaa ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. On positiivista, että luonnonsuojelulain tavoitteeksi otettaisiin ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen.
- Lakiehdotuksessa yllä mainittuun tavoitteeseen pääsemiseksi esitetään erityisesti sopeutumisen osalta eräitä keinoja (ehdotuksen 44 ja 81 §:t), mutta jotta laki voisi tarjota välineitä ilmastotavoitteen toteuttamiseen, voitaisiin sitä vielä vahvistaa. Erityisesti hillinnän osalta lakiin voitaisiin sisällyttää ehdotettua jonkin verran laajempia mahdollisuuksia. Näitä tuodaan esiin lukukohtaisissa kommentteissa.

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

- Luonnonsuojelusuunnittelun yhteydessä tulisi velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen (14 §). Vastaavasti suunnittelussa voitaisiin edellyttää huomioimaan ilmastonmuutoksen vaikutukset suojelutoimien suunnitteluun.
- Hallituksen esityksessä todetaan, että luonnonsuojelulakiin ehdotettavat kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma sekä näihin liittyvä alueellinen toimeenpanosuunnitelma mahdollistavat ilmastolain tarkoittamien suunnitteluinstrumenttien huomioon ottamisen, ja edistävät lakien yhteensovittamista. Vahvistaakseen tätä linkkiä, luonnonsuojelulakiin voitaisiin sisällyttää eksplisiittinen maininta ilmastolain mukaisten tavoitteiden ja/tai suunnitelmien huomioimisesta.

6 luku Luonnonsuojelualueet

- On tärkeätä, että esitykseen on tuotu ilmastonmuutokseen sopeutuminen luonnonsuojelualueiden perustamisedellytykseksi.
- Sopeutumisen lisäksi luonnonsuojelualueita tulisi olla mahdollista perustaa myös luontotyyppien ilmastonmuutoksen hillinnän edistämisen nojalla.
 - Tutkimus osoittaa, että vanhojen metsien hiilivarastot ja korkeat monimuotoisuusarvot osuvat usein samoille alueille. Ilmaston kannalta on tärkeää säilyttää näiden metsien hiilivarastot, ja samalla suojellaan monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. Hillinnän voidaan katsoa vahvistavan perustetta luontotyyppien suojeluun.
- Perusteluissa tuodaan esille (s. 39), että kytkeytyneiden ja yhtenäisten suojelualueiden merkitystä hiilinieluinä tulisi myös arvioida ja edistää. Säännösehdotusten

jatkovalmistelussa voitaisiin arvioida, tulisiko tämä seikka tuoda esille jotenkin myös säännösten osalta.

7 luku Luontotyyppien suojeleminen

- Luontotyyppien pinta-alapohjainen suojeleminen edistää yhtä aikaa sekä ilmastonmuutoksen hillintää, että ilmastonmuutokseen sopeutumista.

8 luku Eliölaajien suojeleminen

- Hyvä, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen otetaan huomioon myös erityisesti suojelettavan eliölaajan avustettua leviämistä koskevan säännöksen kohdalla.

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kytkeytyneisyys on ehdotuksessa kiitettävästi tunnistettu (s. 38-39). Ilmastonmuutos vahvistaa luontokatoa monien eri vaikutusmekanismien kautta. Samaan aikaan luonnonsuojelulla voidaan edesauttaa ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Näistä syistä johtuen on keskeistä, että luonnonsuojelun tavoitteeksi sisällytetään myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen.

Ilmastonmuutoksen hillinnän sisällyttäminen lain tavoitteeseen ohjaa sellaisten toimien valintaan, jotka samalla edistävät sekä luonnonmonimuotoisuuden suojeleminen, että ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Lakiehdotuksessa yllä mainittuun tavoitteeseen pääsemiseksi esitetään erityisesti sopeutumisen osalta parikin hyvää keinoa (44 § ja 81 §), mutta jotta laki voisi tarjota välineitä ilmastotavoitteen toteuttamiseen, olisi sitä vielä vahvistettava. Erityisesti hillinnän osalta lakiin voitaisiin tuoda uusia kirjauksia. Esittelemme näitä ehdotuksia lukukohtaisissa kommentteissa.

Keskeisimpinä muutoksina ehdotamme ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastolain vahvempaa linkittämistä luonnonsuojelun suunnitteluun. Lisäksi olisi tärkeää mahdollistaa luonnonsuojelualueiden perustaminen myös ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta merkittävien luontotyyppien nojalla.

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaaion säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?”

Hyvin toteutettu kompensaaionjärjestelmä edistää sekä ilmasto- että luonnonsuojelutavoitteita. Ekologisen kompensaaion lähtökohtana tulee olla elinympäristöihin liittyvä kompensaaion, joka useimmissa tapauksissa tukee ilmastonmuutoksen hillintää. Vaikka esimerkiksi soiden ennallistaminen saattaa lyhyellä aikavälillä johtaa kasvihuonekaasujen lisääntymiseen kyseisellä alueella, pitkällä aikavälillä elinympäristön ennallistaminen on kuitenkin ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta positiivista kehitystä.